

Vergaderjaar 2016–2017

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

BC/ Nr. 110

VERSLAG VAN DE ZITTING 2017 (TWEDE DEEL)

Vastgesteld 6 juni 2017

1. Inleiding

De delegatie uit de beide Kamers der Staten-Generaal naar de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE) heeft van 24 t/m 28 april 2017 deelgenomen aan het eerste deel van de zitting van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa in Straatsburg. Zij brengt hiermee verslag uit van de behandeling van de tijdens deze vergadering geagendeerde onderwerpen en van de bijdragen van haar leden aan het debat over die onderwerpen.

De uiteenzetting van de President van de Assemblee aan het begin van de vergaderweek, waarin deze pleegt terug te blikken op de sedert de vorige sessie door hem ondernomen activiteiten, leidde tot een storm van kritische reacties op een door President Agramunt, tezamen met twee leden uit de liberale fractie in de Assemblee, ondernomen reis naar Syrië, waar hij o.a. President Assad had ontmoet. De kritische opmerkingen spitsten zich toe op het feit dat de heer Agramunt tevoren geen mededelingen had gedaan over zijn voorgenomen reis, dat hij de reis had gemaakt voor rekening van de Syrische autoriteiten aan boord van een Russisch vliegtuig en dat hij achteraf had verklaard de reis te hebben gemaakt in zijn hoedanigheid van lid van de Spaanse senaat. Staande de vergadering werd van diverse zijden het terugtreden van de President geëist. Op voorstel van Tweede Kamerlid **Omtzigt** besloot de Assemblee de heer Agramunt uit te nodigen voor een hoorzitting waarin hem de gelegenheid zou worden geboden opening van zaken te geven en zich te verantwoorden. Aan het slot van deze op woensdag 26 april gehouden hoorzitting, waarin de heer Kox de President verzocht zich uit te spreken over zijn aanblijven nu de Assemblee in meerderheid het vertrouwen in hem had opgezegd, deelde de President mee zich op vrijdag 28 april in een vergadering van het Bureau te zullen uitspreken over zijn positie. Op vrijdag 28 april liet het Bureau – de bestuurscommissie van de PACE, bestaande uit President, de 20 Vicepresidenten, de voorzitters van de politieke groepen en de voorzitters van de commissies, na een vergadering waarin de heer Agramunt niet was verschenen, in een verklaring weten eveneens het vertrouwen in de President te hebben opgezegd en

hem, bij gebrek aan statutaire mogelijkheden hem uit het ambt te verwijderen, de bevoegdheid te hebben ontnomen op enigerlei wijze op te treden namens de PACE.

De gebruikelijke briefing door de Permanent Vertegenwoordiger bij de Raad van Europa, ambassadeur Onno Elderenbosch, stond eveneens in het teken van de kwestieus geworden positie van de President van de Assemblee. Secretaris-Generaal Jagland had, zo deelde de ambassadeur mee, het Comité van Ministers (CvM) al eerder deelgenoot gemaakt van zijn grote zorgen over de schadelijke gevolgen van het vermeende corruptief handelen van enkele leden en oud-leden van de PACE. Nu er eveneens integriteitsvragen opdoemen met betrekking tot het handelen van de President en enkele leden van de Assemblee rondom een reis naar Syrië zal de PACE zelf, zo is het oordeel van het CvM, alles in het werk moeten stellen om verdere schade te voorkomen.

Het grote aantal ontslagen ambtenaren in Turkije heeft geleid tot een enorme hoeveelheid aanhangig gemaakte klachten bij het EHRM, dat nog steeds kampt met een bovenmatig zware werklast. De Turkse Minister van Justitie heeft, zo deelde de ambassadeur mee, positief gereageerd op een voorstel van Secretaris-Generaal Jagland om een bijzondere commissie van beroep die deze klachten zou dienen af te handelen in te stellen. Tot nu toe is die commissie echter niet ingesteld. De Assemblee zal, zo vermoedde de heer Elderenbosch, tijdens een debat over een mogelijke hervatting van de zgn. monitoringprocedure met betrekking tot Turkije, de vorderingen op dit punt zeker willen vernemen. Tijdens besprekingen die Jagland met de Turkse regering heeft gevoerd heeft de Secretaris-Generaal het invoeren van de doodstraf bestempeld als het overschrijden van een rode lijn van de Raad van Europa. Ambassadeur Elderenbosch wees aan het slot van de briefing op het onlangs uitgekomen jaarrapport van Secretaris-Generaal Jagland dat in het bijzonder aandacht geeft aan de vraag hoe sterk het stelsel van «checks and balances» in de Europese democratieën in het licht van het opkomende populisme in Europa.

Op donderdag heeft Koning Felipe VI van Spanje de Assemblee toegeproken. Zijn rede kan worden gevonden in AS (2017) CR 16

2. Vragenuurtje met de Secretaris-Generaal, de heer Thorbjørn Jagland

Tijdens het gebruikelijke vragenuurtje met Secretaris-Generaal Jagland heeft de heer **Van de Ven** de heer Jagland, verwijzend naar de discussie over de positie van de President, gevraagd of hij overweegt de mogelijkheid van een «impeachment»-procedure tegen een president, die het vertrouwen van de PACE heeft verloren, in het leven te roepen. De heer Jagland wees in zijn antwoord op de schade die door het handelen van de President van de Assemblee is toegebracht aan de gehele organisatie van de Raad van Europa. Het in het leven roepen van een afzettingsprocedure zei hij te beschouwen als een prerogatief van de PACE zelf.

3. Progress Report (doc.nr. 14289)

In een gecombineerd debat over de activiteiten van het Bureau van de Assemblee sedert januari 2017 en over een verkiezingswaarnemingsmissie van de PACE in Bulgarije heeft de heer **Kox** een korte beschouwing gewijd aan de veranderende rol van politieke partijen die op zoek moeten naar antwoorden op nieuwe maatschappelijke vragen. Ook heeft hij gewezen op de groeiende aanhang van populistische partijen na de verkiezingen in Nederland en de presidentsverkiezingen in Frankrijk. Het eerder op de dag door de Assemblee genomen besluit om de zgn. monitoring- procedure inzake Turkije opnieuw te starten juichte de heer

Kox toe. Tenslotte wees hij op de dringende noodzaak voor de Assemblee om schoon schip te maken, zowel ter voorkoming van meer schadelijke gevolgen van vermoedens van corruptie door leden en oud-leden van de assemblee, waarnaar een extern onderzoek zal worden ingesteld, als ten aanzien van de integriteit van de President van de Assemblee die door zijn reis naar Syrië in discussie is gekomen.

Een verslag van de PACE-missie die op 26 maart 2017 de Bulgaarse parlementsverkiezingen heeft geobserveerd gaf de heer **Van de Ven** aanleiding enkele persoonlijke ervaringen, opgedaan als deelnemer aan die missie, met de leden van de Assemblee te delen. Tijdens de bezoeken aan de 13 door hem bezochte stembureaus, waarvan er een was gevestigd in een instelling voor psychiatrische patiënten, zei de heer Van de Ven slechts enkele kleine procedurele tekortkomingen te hebben gesignaleerd. Opvallend noemde hij het betrekkelijk geringe aantal jonge stemmers. Alles overziende noemde de heer Van de Ven de praktische werking van het kiessysteem in Bulgarije transparant. Van fraude was hem niet gebleken.

4. Mensenrechten in de Noordelijke Kaukasus: een vervolg op Resolutie 1738 uit 2010 (doc. nr. 14083).

De heer **Kox** heeft deelgenomen aan een debat over de handhaving van de mensenrechten in de Noordelijke Kaukasus, waaromtrent de Assemblee in 2010 een resolutie aanvaardde waarin Rusland werd opgeroepen werk te maken van de handhaving en bescherming van de mensenrechten in die regio, die nog steeds deel uitmaakt van Rusland. De heer Kox zei het te betreuren dat dit debat niet kan worden gevoerd in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Russische Federatie omdat duidelijk is dat de Russische autoriteiten zich sedert de aanvaarding van Resolutie 1738 niet hebben ingezet om de mensenrechtensituatie te verbeteren. Vooral in Tsjetsjenië is de situatie sterk verslechterd. De heer Kox wees daarbij in het bijzonder op de positie van mensen behorende tot de LGBT-gemeenschap. De voorspelbare reactie op het rapport zal zijn dat het is geschreven zonder voorafgaande «fact-finding», zo vervolgde hij. In dit geval is dat rechtstreeks een gevolg van de weigering van de Russische autoriteiten onderzoekers van de PACE tot het gebied toe te laten. Hij deed dan ook een dringend beroep op die autoriteiten om de rapporteurs ter plaatse hun werk te laten doen. Als lid van de Raad van Europa is de Russische Federatie gehouden om met de Assemblee samen te werken. Het zou ook goed zijn als Rusland opnieuw een delegatie zou afvaardigen naar de PACE, de Raad van Europa is immers geen etalageorganisatie waaruit naar eigen voorkeur gekozen en genomen kan worden, zo vulde de heer Kox aan.

Aan het slot van het debat aanvaardde de Assemblee een resolutie en een aanbeveling, gericht aan het Comité van Ministers.

5. Het bestrijden van inkomensongelijkheid als instrument tot bevordering van sociale cohesie en economische ontwikkeling (doc. nr. 14287)

Een rapport waarin de strijd tegen de toenemende inkomensongelijkheid tot een politieke prioriteit van de lidstaten van de Raad wordt verklaard vormde voor de heer **Van de Ven** aanleiding om, sprekend namens de liberale fractie, verbazing en afkeuring uit te spreken. Uiteraard worden burgers geacht inkomstenbelasting af te dragen om de overheid te voorzien van middelen die haar in staat stellen haar taken uit te voeren. Jaarlijks leggen overheden het deel dat burgers van hun inkomen geacht worden af te dragen als belasting dan ook vast in hun begrotingen. De heer Van de Ven zei als liberaal van mening te zijn dat de bemoeienis van

de overheid met het individu en met particuliere sector tot het minimum moet worden beperkt. De overheid moet uiteraard wel alles in het werk stellen om belastingontduiking tegen te gaan. Maar in de liberale visie is de overheid geen instrument dat -als enig doel- door middel van belastingheffing een herverdeling van inkomens ten gunste van de lage inkomens en ten nadele van de hogere inkomens tot stand brengt. Ieder individu heeft het recht en de plicht zijn talenten te gebruiken en zo veel mogelijk geld te verdienen als hij kan teneinde zijn eigen geluk te verwezenlijken. Het creëren van een zogenaamd «level income field» betekent een ramp voor de ontwikkeling van het individu en een ramp voor het welzijn van de staat. De fractie van de ALDE zal daarom, zo merkte de heer Van de Ven op, tegen het rapport stemmen en roept de leden van de Assemblee op het gezonde verstand te gebruiken. Afsluitend citeerde de heer Van de Ven voormalig Prime-Minister Margareth Thatcher sprekend over socialisten die «would rather the poor were poorer, provided the rich were less rich». Aan het slot van het debat aanvaardde de Assemblee een resolutie met het nummer 2158.

6. Mogelijke wegen om de financiering van noodsituaties van vluchtelingen te verbeteren (doc. nr. 14283)

De heer **Overbeek** heeft namens de fractie van Verenigd Europees Links een bijdrage geleverd aan een debat over een rapport waarin wordt gepleit voor een betere aanpak van de financiering van noodhulp aan vluchtelingen. Die financiering dient volgens het rapport doelgerichter en transparanter te worden en zou in de eerste plaats moeten worden gericht op bescherming van vluchtelingen. De heer Overbeek wees erop dat het rapport twee institutionele arrangementen, die tot doel hebben de vluchtelingencrises te beheersen, belicht: het systeem van de Verenigde Naties en dat van de EU. Beide systemen hebben te maken gehad met enorme financiële tekortkomingen met alle gevolgen van dien voor het feit dat de bulk van de met de humanitaire hulp aan vluchtelingen gemoeide uitgaven - het rapport schat zo'n 60% - worden gedragen door lokale, vaak arme overheden in het gastland. Internationale hulp maakt 5% uit van het totaal van de uitgaven. De UNHCR komt 45% tekort op zijn financiering, bij de EU is er eerder sprake van te trage hulpverlening en het onvoldoende of laat nakomen van verplichtingen door de lidstaten zowel als het gaat om «burden sharing» en herhuisvesting als om het voorzien in financiële middelen.

Met de in het rapport gedane oproep aan de lidstaten om aan hun internationale verplichtingen te voldoen en tot efficiëntere procedures te komen zei de heer Overbeek te kunnen instemmen. In het rapport worden echter andere, meer fundamentele zaken, zoals de nakoming van de Geneefse conventies inzake asielpcedures en de bescherming van vluchtelingen, niet behandeld. Ook een discussie over de wisselwerking tussen migratie van vluchtelingen en migratie wegens andere motieven zei de heer Overbeek te hebben gemist. Het daarmee samenhangende vraagstuk van de structurele overbelasting van het administratieve systeem krijgt daardoor evenmin voldoende aandacht. De heer Overbeek stelde dat zijn fractie vooral wil inzetten op de versterking van instituties en procedures teneinde een humanitaire behandeling van vluchtelingen en migranten te waarborgen. De schrikbarende financiële tekorten van de UNHCR moeten daartoe op een structurele manier worden weggewerkt, aldus de heer Overbeek.

7. De bescherming van vrouwelijke vluchtelingen tegen seks-gerelateerd geweld (doc. nr. 14 297)

Mevr. **Strik** heeft deelgenomen aan een debat over de bescherming van vluchtelingen die te maken hebben met seks-gerelateerd geweld. In de meeste gevallen gaat het daarbij om vrouwelijke vluchtelingen die al direct na het verlaten van hun land te maken krijgen met vrouwenhandel, (seksueel) geweld en uitbuiting waartegen zij zichzelf meestal niet kunnen weren en waartegen zij door anderen onvoldoende worden beschermd. In veel opvangkampen bestaan onvoldoende waarborgen voor hun veiligheid en privacy en zijn de verantwoordelijke autoriteiten onvoldoende ingesteld op het signaleren en voorkomen van bedreigende situaties. Mevrouw Strik wees erop dat nog slechts 22 van de 47 lidstaten de Istanbul Convention, die van landen maatregelen eist tegen geweld jegens vrouwen, hebben geratificeerd. Omdat vrouwelijke vluchtelingen tot de meest kwetsbare groep mensen behoren riep zij collega's uit de 25 «achterblijvers» op nog dit jaar tot ratificatie over te gaan.

8. Ontwerpconventie van de Raad van Europa inzake misdrijven met betrekking tot culturele eigendommen. (doc. nrs. 14290 en 14300)

De leden **Van de Ven** en **Kox** hebben een bijdrage geleverd aan een debat over een door het Comité van Ministers van de Raad van Europa opgestelde ontwerp-Conventie inzake misdrijven met betrekking tot culturele eigendommen. De conventie voorziet, voortbouwend op een desbetreffende UNESCO-conventie uit 1970, in een algeheel verbod op handel en vervoer van culturele eigendommen en in een wettelijke basis voor de handhaving van dat verbod. Beide leden wezen op de schokkende vernielingen van archeologische plaatsen in Irak en in bijvoorbeeld Palmyra die vervolgens leidden tot schaamteloze diefstal en illegale handel en transport van unieke culturele en archeologische (kunst-)voorwerpen. Van de kant van hun beider fracties (ALDE en UEL) spraken zij steun uit voor de ontwerp-conventie en voor enkele door de assemblee voorgestelde amendementen die het Comité van Ministers onder meer opdragen voor voldoende financiële middelen te zorgen die de uitvoering van de nieuwe instrumenten die de conventie biedt mogelijk maken.

De voorzitter van de delegatie,
Schrijver

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen